

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з японської філології
на тему:

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗМОВНОЇ ЛЕКСИКИ В ЯПОНСЬКІЙ ХУДОЖНІЙ
ПРОЗІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ БАНАНИ ЙОШІМОТО “КУХНЯ”)**

Студентки групи Яп04-21
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання
Освітньої програми:
Японська мова і література та переклад,
західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.069 Східні мови та літератури
(переклад включно),
перша – японська
Кієнко Катерини Олексіївни

Науковий керівник:
Дементьєва Т. С.
Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗМОВНОЇ ЛЕКСИКИ.....	7
1.1 Поняття розмовної лексики.....	7
1.2 Розмовний стиль в японській мові.....	9
Висновки до Розділу I.....	13
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗМОВНОЇ ЛЕКСИКИ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ «КУХНЯ».....	14
2.1 Відтворення розмовної лексики в інших перекладах.....	14
2.2 Аналіз розмовної лексики твору «Кухня» Банани Йошімото.....	19
Висновки до Розділу II.....	31
ВИСНОВКИ.....	33
АНОТАЦІЯ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	37

ВСТУП

Банана Йошімото – одна з найвідоміших сучасних японських письменниць, чії твори перекладаються багатьма мовами та мають велику популярність у всьому світі. «Кухня» - роман, що буде далі нами розглянутий, - є дебютним твором автора.

В ньому розповідається про сироту Мікаге, що відчуває себе дуже самотньо й спустошено після смерті бабусі. Не маючи родичів, до котрих можна було б звернутися по допомогу, вона продовжує жити в будинку бабусі, відкладаючи свій переїзд. Все це перериває несподіваний приїзд найкращого друга бабусі з років коледжу – Юїчі. Стурбований станом Мікаге, до пори поки вона збереться з силами, він пропонує їй пожити з ним та його трансексуальним батьком. В них вона знаходить хоч і дивну, але щиру сім'ю і відволікає себе від горя готуванням на кухні, і саме її їжа з часом допоможе Юїчі справитись з його власною втратою.

Цей роман був вибраний для дослідження розмовної лексики з тієї причини, що він був написаний здебільшого в простому мовленні та має великий обсяг слів, що використовуються в повсякденному житті, тобто сленгу, розмовних виразів і т.д. Все це робить його простим для читання та максимально наближеним до реального повсякденного мовлення.

Розмовна лексика є невід'ємною складовою словникового запасу мови і відіграє важливу роль у її вивченні. Розуміння та вивчення розмовної лексики є ключем для освоєння мови, проте не можна не зазначити, що незважаючи на зростаючу популярність японської культури та інтересу в тому числі й до літератури, українською мовою перекладено лише незначну кількість японських оповідань. Це, в свою чергу, обмежує доступ до літератури не лише для читачів, а і для починаючих дослідників та перекладачів, що вивчають японську мову. Розмовний стиль мовлення у суспільстві є найуживанішим, але в той же час доволі мінливим, адже нові слова з'являються дуже швидко. До того ж в Японії, як в доволі патріархальній та ієрархічній країні, лексика та нюанси її використання можуть відрізнятись в залежності від статі, соціального статусу, професії, віку тощо. Разом з наявністю

лексики, що може відрізнятись в залежності від регіону країни, все це може викликати труднощі при перекладацькій діяльності.

Отже, **актуальність** нашого дослідження полягає в потребі більш детального вивчення розмовної лексики з теоретичного та практичного боку. Її розуміння є важливим для правильного сприйняття японської художньої прози та перекладів, проте наразі в українському мовознавстві недостатньо досліджень спрямованих на її вивчення, в той час як інтерес до японської культури продовжує зростати. Тому проведення нашого дослідження зумовлено недостатнім вивченням теми та складністю перекладу.

Метою цієї роботи є дослідження та аналіз особливостей розмовної мови та нюансів її використання, з оглядом на різні соціальні фактори як статус, вік, стать героїв роману та покращення нашого розуміння їхнього впливу в тексті, а також навчитись правильно перекладати лексику на українську мову.

Для досягнення мети, було поставлено виконання наступних **завдань**:

1. Визначити основні поняття розмовної лексики;
2. Охарактеризувати японський розмовний стиль;
3. Провести аналіз розмовної лексики на основі вже існуючих перекладених матеріалах;
4. Провести аналіз розмовної лексики роману «Кухня» Банани Йошімото;
5. Провести порівняльний аналіз та визначити особливості розмовної лексики та її перекладу.

Об'єктом дослідження є розмовна лексика японської мови.

Предметом дослідження є особливості розмовної лексики в японській художній прозі.

Матеріал дослідження:

Виокремлені одиниці розмовної лексики з роману Банани Йошімото «Кухня».

Основні **методи**, якими ми користувались під час нашого дослідження, були вибрані з підручника Селіванової О. О. «Сучасна Лінгвістика: Напрями та Проблеми».

- **Метод зіставного аналізу**, що полягає у порівнянні двох мов та виявленні

спільних та/або відмінних рис. Він складається з наступних етапів:

- Вибір об'єктів порівняння;
- Аналіз і порівняння;
- Формулювання висновків.

Дотримуючись саме цього методу, був проведений аналіз розмовної лексики в другому розділі;

- **Аналіз матеріалу**, що також поділяється на певні етапи:

- Збір даних з різних джерел;
- Їх обробка задля відповіді на поставлені запитання дослідження;
- Розкриття даних та формулювання результатів аналізу у висновки.

За його допомогою ми дослідили й зробили висновки щодо перекладу розмовної лексики в інших творах.

- **Функціональний метод** – передбачає в собі дослідження мови у дії, процесі функціонування з огляду на цілеспрямовану природу мовних одиниць і явищ.

Наукова новизна полягає в тому, що розмовна лексика з кожним роком змінюється під впливом різних факторів, а саме, наприклад, під впливом часу, запозичень з інших мов, соціальних мереж, молодіжної культури тощо та набуває нових слів та їх використання. І оскільки подібних досліджень на даний момент небагато, при проведенні детального аналізу вживання розмовної лексики в романі «Кухня» Банани Йошімото, ми також зможемо відмітити нові особливості використання окремих слів та граматики.

Практичне значення полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані під час викладання дисциплін, пов'язаних з японською мовою та літературою а також можуть бути корисними при перекладі різних робіт з японської на українську мову, а також тим, хто тільки почав вивчати японську мову. Також дослідження може допомогти зрозуміти нюанси японської мови та культуру японців.

Обсяг і структура роботи. Курсова робота складається з титульного аркушу, змісту, вступу, двох розділів із підрозділами, висновків, анотації та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗМОВНОЇ ЛЕКСИКИ

1.1 Поняття розмовної лексики

За Ю. І. Ковалівом, **лексика** – це сукупність слів певної мови або окремого діалекту. За частотою вживання, її поділяють на:

- Активну – сформовану загальноновживаними словами, використання яких нічим не обмежується;
- Пасивну – лексика, до котрої належать архаїзми та неологізми (Літературознавча Енциклопедія, 2007, с. 549).

Розмовна лексика належить до активної та використовується в усному повсякденному спілкуванні. Мовознавець Л. А. Коробчинська в своїй роботі «Лексика розмовної мови» виділяє три підгрупи розмовної лексики:

- 1) Розмовна лексика;
- 2) Просторіччя;
- 3) Вульгаризм;

До них також віднесли сленг та лексику, вживання котрої обмежується за територією – це діалектизми; та за соціальним чинником – жаргонізми. Отже, розглянемо кожен з них.

Згідно з дослідженням О. Д. Пономарьова та ін. (1997), до **розмовної лексики** входять слова, які, належачи до літературних, надають мовленню розмовного забарвлення і функціонують, як правило, в усному варіанті літературного мовлення. До них можна віднести слова, що відтворюють різні життєві імпульси (спонукання, прохання, наказ та ін.), уживані в переносному значенні слова та слова з додатковим стилістичним забарвленням – іронія, грайливість, образа, жартівливість тощо (с. 71).

Просторіччя - це форма національної мови, котрій характерна груба, вульгарна лексика, що зазвичай має більш нейтральні відповідники, наприклад: «обличчя» - «пика», «іти» - «теліпати»; використання ненормативних конструкцій: «може» - «мо'»; вживання неправильних морфологічних форм: «самий краший»; неправильне

вживання слів з фонетичного боку – з неправильним наголосом: «західний»; та вимовою: «тисяча» - «тища» тощо. (Літературознавча енциклопедія, 2007, с. 285)

Вульгаризм – це непристойне, грубе побутове слово чи вираз. Часто вживається письменниками задля передачі емоцій або створення специфічної атмосфери та стилю спілкування. Наприклад, у поемі Тараса Шевченка «Сон (У всякого своя доля...»: «*Дивлюсь, цар підходить / До найстаршого... та в пику / Його як затопить!*». (Літературознавча енциклопедія, 2007, с. 207)

Сленг – соціальний діалект, що виник із умовної говірки, що використовується певною групою людей, щоб запобігти розуміння їх розмов іншими людьми. Сленгу характерні калька, напівкалька, переклад, телескопія тощо. (Літературознавча енциклопедія, 2007, с. 406)

Діалектизм – специфічні слова та вирази, що властиві для певної території. Вони можуть відрізнятися від загальноприйнятої літературної мови, що використовується в стандартному писемному та усному спілкуванні. Діалектизми можуть включати в себе специфічні лексичні одиниці, вимову, граматичні форми та інші особливості мовлення, які є характерними для певного регіону, соціального середовища або групи людей. Вони часто використовуються в розмовній мові та можуть мати відтінки значень, які властиві саме цьому діалекту. (Літературознавча енциклопедія, 2007, с. 286)

Так, наприклад, на Кансайському діалекті замість стандартного «*です / desu*» використовується «*だす / dasu*» або замість «*そんな、こんな / sonna, konna*» - «*そないな、こないな / sonaina, konaina*».

Діалектизми вживають у розмовному мовленні представники тієї чи іншої говірки, проте письменники також можуть використовувати їх задля відтворення місцевого колориту певного регіону.

Жаргонізми – слова, вислови, словосполучення, що мають гостре емоційне забарвлення. Жаргон є ненормативною лексикою та виникає серед груп людей, що об'єднані спільністю професійних інтересів, однаковими захопленнями та тривалим перебуванням у певному середовищі. Так виникли студентський жаргон, військовий, молодіжний тощо. (Літературознавча енциклопедія, 2007, с. 367)

Всі ці види розмовної лексики, в свою чергу є частиною розмовного стилю мовлення:

Розмовний стиль (або розмовно-побутовий) – це стиль, який в основному використовується в усному неофіційному спілкуванні та виконує функцію повсякденного спілкування, тобто частіше за все використовується у родині та з друзями.

Основними складниками розмовного стилю є:

- Участь у спілкуванні двох або більше осіб;
- Застосування різних груп загальноповсякденної емоційно-експресивної лексики;
- Невимушеність спілкування;
- Просторіч;
- Уживання таких несловесних засобів як пауза, інтонація, тембр тощо.

1.2 Розмовний стиль в японській мові

У першому підрозділі було зазначено, що лексика розмовної мови включає в себе три підрозділи: насамперед розмовну лексику, так зване просторіччя та грубі просторіччя (жаргонізми, вульгаризми). Отже, розберемо їх з огляду на японську мову за допомогою онлайн-енциклопедії *Kotobanku*:

Розмовна лексика (口語 / こうご / *kougo*) в японській мові сама по собі може залежати і відрізнятися в залежності від окремих факторів. Наприклад, носії японської мови розрізняють розмовні рівні мови, якими вони користуються, за такими міркуваннями, як їх соціальний статус, вік, стать, по відношенню до того, з ким він говорить, його психологічні стосунки з об'єктом або іншою особою, яка бере участь у його розмові, і ступінь знайомства між ними. Ця диференціація рівнів і стилів у мовленні чи письмі є однією з найбільш характерних рис японської мови.

Розберемо на прикладі диференціації за статевою приналежністю:

- За статевим фактором японська мова поділяється на:

- Чоловічу (男性語 / *danseigo*) – звучить місцями грубо та в розмовній мові насичена скороченнями та фамільярною лексикою, що має передавати ознаки чоловічої сили;

- Жіночу (女性語 / *yooseigo*) – від неї очікується, що вона буде звучати лагідно та витонченою.

З самого початку японська мова була заснована на різних системах письма. Так, саме чоловіки завжди писали наукові та релігійні доповіді, ділові папери, використовуючи при цьому китайські ієрогліфи та взагалі багато запозичень з китайської мови. В той же час жінки чистою японською мовою (тобто, без використання ієрогліфів, адже їх знання вважалося непристойним), писали “жіночі” художні твори.

Можна виокремити наступні відмінності:

1. Особові займенники

Окрім традиційного 私/わたし / *watashi* / я, чоловікам властиво казати про себе 俺 / おれ / *ore* /, 僕 / ぼく / *boku* /, 自分 / じぶん / *jibun* /, 俺 / わし / *washi* /, 俺様 / おれさま / *oresama* / або використовуючи власне ім'я;

Жінки можуть використовувати うち / *uchi* /, あたし / *atashi* /, あたくし / *atakushi* /, あたい / *atai* /, або також власне ім'я.

2. Кінцеві частки речення

Найбільш використовувані жінками кінцеві частки – це ね / *ne* /, の / *no* /, わ / *wa* /, だわ / *dawa* /, わね / *wane* /, わよ / *wayo* /, かしら / *kashira* /;

Чоловікам же властиво використання більш твердих закінчень: だ / *da* /, さ / *sa* /, だぜ / *daze* /, だな / *dana* /, だぞ / *dazo* /, だろう / *darou* /.

Розглянемо їх використання на прикладах:

1. Ж: 今日(きょう)は休み(やすみ)なの

Kyōu wa yasumi na no

Сьогодні вихідний

Ч: 今日は休みだぞ

Kyōu wa yasumi dazo

Сьогодні вихідний

2. Ж: 日本語は、上手ね

Nihongo wa, jyouzui ne

А в тебе непогана японська

Ч: 日本語は、上手だね

Nihongo wa, jyouzui da ne

А в тебе непогана японська

Проте слід зауважити, що не дивлячись на завжди існуючі розбіжності в мові на гендерному рівні, в сучасній японській все частіше жінками можуть використовуватись вирази притаманні чоловікам та навпаки.

Просторіччя (俗語 / ぞくご / *zokugo*) - перебуває на межі літературного вжитку і часто виходить за межі літературної мови; до неї належать слова з експресивним забарвленням, наприклад: でか / *deka* / *лягавий* – про поліцейського; くつつく / *kuttsuku* / *знюхатись* – про стосунки між двома людьми; 玉 / たま / *tama* / *краля*; すべた / *subeta* / *потвора* – про жінку, тощо.

Вульгаризми (卑語 / ひご / *higo*) – в японській мові до їх складу входять прокльони, лайки тощо. Наприклад: クソ食らえ! / くそくらえ! / *kuso kurae* / *іди в дупу!*; ちくしょう! / *chikusyo!* / *от лайно!*; くたばれ! / *kutabare!* / *бодай ти здох!* тощо. Сюди ж належить принизлива лексика спрямована на певних осіб: 手前 / てめ / *teme* / *ти (грубо)*; 売女 / ばいた / *baita* / *шльондра*; ガルソンヌ / *garusonnu* / *жінка, подібна на чоловіка (грубо)* тощо.

Жаргон (ジャーゴン / *jāgon*) та **сленг** (スラング / *surangu*). Сленг прилягає до жаргону, проте вони не є одним й тим самим, тому що сленг є неформальним і використовується в більш соціальних ситуаціях.

Молодіжний жаргон (若者語 / わかものご / *wakamono go* або 若者言葉 / わかものことば / *wakamono kotoba*) – в основному сленгові слова, що щодня використовуються підлітками у віці близько 20 років та не використовуються іншими поколіннями. Соціально її поділяють на три групи:

1. Мова молоді, що навчається;
2. Мова молодих жінок-службовців;
3. Мова молодих чоловіків службовців.

В японській мові молодіжний жаргон може утворюватись і збільшуватись багатьма способами, розглянемо деякі з них:

- Скороченням (наприклад, 喫茶 / きっさ / *kissa* або 茶店 / さてん / *satēn*, що походить від 喫茶店 / きっさてん / *kissatēn* – кав'ярня);
- Запозиченням (наприклад, ワイフ / *waifu* – від англ. Wife – дружина);
- Афіксацією;
- Лексико-семантичним словотвором;
- Словоскладанням;
- Редукцією;
- Заміною складу;
- Звуконаслідуванням тощо.

Висновки до розділу I

Завданнями першого розділу було визначити й дослідити загальне поняття розмовної лексики, а також визначити та охарактеризувати, що саме властиво японському розмовному стилю та визначити методи дослідження.

Отже, можна визначити, що розмовна лексика – це лексика, що включає в себе слова, що надають мові емоційне забарвлення. Вона має певні підгрупи: сама

розмовна лексика, просторіччя, вульгаризми, сленг, діалектизми, жаргонізми. Пізніше, кожна з підгруп була розглянута та охарактеризована з точки зору японської мови.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ РОЗМОВНОЇ ЛЕКСИКИ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ

2.1 Відтворення розмовної лексики в різних перекладах

Для правильного відтворення особливостей розмовної лексики, перекладачам доводиться прикладати великі зусилля. Але коли потрібно перекласти з оригінальної мови на мову, яка зовсім не є спорідненою з першою, окрім як з проблемою підбору лексики, перекладачі можуть стикатися з розбіжністю у світобаченні, культурі, традиціях та самому використанні мови двох країн. Через це, для того, щоб досягти максимально адекватного перекладу тексту, іноді з'являється необхідність здійснення глибокого аналізу особливостей контексту в якому знаходиться лексика.

Для того, щоб пізніше можна було створити порівняльний аналіз особливостей розмовної лексики, перед тим, як ми здійснимо аналіз твору Банани Йошімото «Кухня», переглянемо та проаналізуємо роботу Наталії Резнікової «Прагматика інгерентної експресивності в перекладі поетичного тексті (на матеріалі японських перекладів поезій Тараса Шевченка)». Для порівняльного аналізу була вибрана саме її робота з тієї причини, що в ній вона розбирає внесок японської лексики у зміст тексту, а також шляхи відтворення авторської оцінки об'єктів та явищ, що зазвичай можуть мати в собі розмовну лексику. Тому далі ми проаналізуємо її дослідження та на його основі зробимо свої висновки щодо використання розмовної лексики, її перекладу та вибору перекладацьких відповідників. Аналізуючи інші переклади розмовної лексики, а також під час проведення особистого перекладу у підрозділі 2.2, ми будемо використовувати такі словники, як «Японсько-український словник» Інституту філології КНУ ім. Тараса Шевченка, а також електронний словник JapanDict. Отже, розпочнемо аналіз:

「人の心を失くした者たちは

母を責め苛むのに

手を貸すがよい。」

Hito no kokoro o nakushita monotachi wa

haha o semesainamu no ni

te o kasuga yoi.

Помагайте, недолюдки,

Матір катувати;

(«Розрита могила», пер. Е. Фудзії). (Резнікова, 2016, с. 112).

「そうしているあいだに

無節操な者どもわ

成長して大人になり」

Sō shite iru aida ni

musessōna monodomo wa

seichō shite otona ni nari

А тим часом перевертні

Нехай підростають

(«Розрита могила», пер. Е. Фудзії). (Резнікова, 2016, с. 112).

Слова «перевертні» та «недолюдки» можна віднести до жаргонів, що мають негативне емоційне забарвлення. У різних словниках, до слова «недолюдки» можна підібрати різні варіації: 残酷 / ざんこく / *zankoku*, 非人間的 / ひにんげんてき / *hiningenteki*, 不道 / ふどう / *fudou*, 酷悪 / こくあく / *kokuaku*, 人非人 / にんぴにん / *ninpinin* тощо. Переклад цих слів, хоч і несе в собі приблизно однаковий сенс, але в даному контексті вони навряд чи підійшли б для використання в перекладі, адже на відміну від кінцевого перекладу вони не передають ідею відсутності моральних принципів та безжалісності. Що стосується слова «перевертні», то підбір правильного для нього слова може бути ще більш складним. Все тому, що у вірші це слово використовується у переносному значенні. Воно описує тих людей, котрі зраджують та ховають рідну землю та її незалежність. З цієї причини, прямого перекладу такими словами як 化け物 / ばけもの / *bakemono*, 狼人間 / おおかみにんげん / *ookaminingen* варто уникати. І це підтверджує слова Н. Резнікової (2016), про те, що японськомовному читачу може бути складно зрозуміти асоціативні зв'язки цих

слів з контекстом (с. 112). І для розкриття фрази було використано конкретніші за оригінал вирази: 人の心を失くした者たち — «люди, які втратили людське серце» і 無節操な者どもわ — «безпринципні», «зрадники».

Також варто приділити особливу увагу вульгаризмам, а саме лайливим словам та висловам, прокльонам тощо. Всім науковцям японістам відомо, що в порівнянні іншими мовами, кількість лайливих слів в японській значно менша. Проте якщо вони хочуть виразити свої неповагу до іншої людини, їм необов'язково використовувати лайку. Не дивлячись на те, що японська мова сповнена різною ввічливою лексикою, виразами, граматикою тощо, часто японці можуть використати це проти свого співрозмовника. Наприклад, при сварці хтось з учасників конфлікту з простої форми (—る) може перейти на ввічливу (—ます). Фактично, слово майже не змінюється, але при цьому задає розмові абсолютно новий тон.

Оскільки подібний вид спілкування в українській мові здебільшого неприйнятний, а сама українська мова багатша на вульгарну лексику ніж японська, варто правильно розуміти, що означають певні вирази, слова, граматика тощо саме з точки зору японців. Н. Резнікова зазначає (2016), що при відтворенні цих слів треба застосовувати прийоми ситуативного перекладу, наприклад збереження необхідних сем у відповідниках (с. 116). Так і було зроблено в наступному перекладі:

「たわいないこと

なんたすばらしかったろう！」

Tawainai koto

Nanta subarashikattarou!

Бридня!.. ай досі, як згадаю,

То серце плаче та болить.

(«Мені тринадцятий минуло», пер. Х. Тадзава). (Резнікова, 2016, с. 116).

そばで銭勘定に余念がないのが父親

悪魔のごとく食欲なやつ

Soba de zenikanjō ni yonenganai no ga chichioya

akuma nogotoku don'yokuna yatsu

*А то батько – **чортова** кишеня!*

(«Гайдамаки», пер. Т. Сібуя). (Резнікова, 2016, с. 116).

В роботі з цим уривком, перекладач додає やつ, що з одного боку не є обов'язковим, а з іншого посилює експресивність та явну зневагу до батька, а також підкреслює його жадібність та безчутність.

Проте іноді відмінність мов настільки сильна, що колоритність мови оригіналу повністю втрачається при перекладі:

*Він **випучив баньки** з лоба –*

І все затрусилось,

Що осталося

かれは目をみひらくと

いあわせた連中は

身ふるいした

*Kare wa **me o mihiraku** to*

Iawaseta renchu: wa

Mi burui shita.

(«Сон», пер. Т. Сібуя). (Резнікова, 2016, с. 117).

*Та в **пику** його як затопить!*

大臣の顔をこぶしで

ポカリとやった

*Daijin no **kao o kobushi** d*

Pokari to yatta.

(«Сон», пер. Т. Сібуя). (Резнікова, 2016, с. 117).

Дослівно «пика» та «випучив баньки» було перекладено як «обличчя» та «широко відкрив очі». Мовні одиниці, що в українській мові були насичені та несли за собою певне забарвлення, в цьому перекладі повністю загубили закладений в собі сенс.

さあ 前進！

Saa zenshin!

Гайда!

(«Гайдамаки», пер. Т. Сібуя). (Резнікова, 2016, с. 117).

При перекладі перекладач використав слово 「前進」, що саме по собі означає «просування вперед». Проте йому все ще бракує емоційного відтінку та спонукання до дії. Тому до нього перекладач додає 「さあ」, що в японській мові часто використовується саме при закликанні до того, щоб піти:

「さあ、行こう」

Saa, ikou

Ну ж бо, пішли! / Ну, пішли!

В поемі Тараса Шевченка «Гайдамаки» зображуються події народного повстання, сам твір має політично-воєнний характер. Слово 「前進」 часто використовується японцями в контексті військових або стратегічних операціях, політичних компаніях та в ситуації, в якій потрібно було б підбадьорити людей до руху вперед, наприклад:

軍隊は丘の上へ前進した。

Guntai wa oka no ue e zenshin shita.

Військо просунулось на пагорб.

彼らはゆっくり前進した。

Karera wa yukkuri zenshin shita.

Вони повільно просувались.

Тому, причиною по котрій перекладач віддав перевагу саме цьому слову, а не більш звичному 「行こう」 може бути в близькій з українською мовою спорідненість у використанні.

Отже, переглянувши й проаналізувавши наведені вище переклади, найголовніше, що можна виділити – це те, що при дослівному перекладі лексика може змінювати або повністю губити свій початковий сенс, тому щоб зберегти з самого початку вкладену автором унікальність, важливо знати відповідні до еквіваленти до всіх слів.

2.2 Аналіз розмовної лексики твору «Кухня» Банани Йошімото

На думку В. І. Карабана (2004), а також за висновками нашого дослідження аналізу лексики та її перекладу в підрозділі 2.1, при перекладі розмовної лексики слід брати до уваги відношення між висловлюванням та учасниками комунікації, тобто прагматику тексту (с. 116). Саме з цієї причини, переклад твору Банани Йошімото «Кухня» та огляд розмовної лексики буде виконуватись з урахуванням змісту тексту.

Однією з особливостей японської мови є велика кількість ономапопеї. Протягом аналізу тексту вона зустрічалась найчастіше, тому спершу звернемо увагу безпосередньо на неї:

В тексті зустрічається слово ぼろぼろ, яке має декілька варіантів перекладу, тому спробуємо розпочати з нього:

- Зношений (фізично або ментально) / обірваний / пошарпаний / побитий;
- Висохти і розсипатись / розсипатись;
- Розплакатись;
- Виснажений (фізично або ментально).

Дивлячись окремо на слово, переклади котрого дещо відрізняються між собою, щоб підібрати правильний відповідник, подивимось на речення повністю:

...祖母の遺影を見ると、またぼろぼろも涙をこぼした。(吉本, 1988, с. 11)

...*sobo no ie o miru to, mata boroboro mo namida o koboshita.*

...*подивившись на фото бабусі, я знову розплакалась.*

В цьому реченні головна героїня побачила фото нещодавно померлої бабусі, тому можна зробити висновок, що з наявних варіантів перекладу краще за все підходить «розплакатись».

しとすと、あたたかい雨が街を包む煙った春の夜を、地図を持って歩いてきた。(吉本, 1988, с. 12)

Shitoshitoto, atataakai ame ga machi o tsutsumu kemutta harunoyoru o, chizu o motte aruiteita.

Тримаючи карту, я йду під ніжним й теплим дощем, що окутав димну весняну ніч.

В даному випадку, слово しとすと також має декілька перекладів, що мають різні значення:

- Ніжний;
- Моросить.

Проте, не дивлячись на це, незалежно від того, що обрати, сенс залишається особливо не змінюється, тому варіант перекладу можна обирати виходячи з того, що вважає більш доречним сам перекладач.

Інше оноματοпоетичне слово з декількома різним значенням це パシヤパシヤ:

- Хлюп-хлюп/ зі всплеском;
- Клац-клак/ з клацанням.

Розглянемо все речення і спробуємо перекласти з огляду на контекст:

濡れて光る小路が虹色に映る中を、パシヤパシヤ歩いていった。(吉本, 1988, с. 13)

Nurete hikaru kouji ga nijiiro ni utsuru naka o, pashapasha aruite itta.

..., я йшла мокрою, блискучою алеєю, що відбивається кольорами веселки.

Перекладаючи речення повністю, стає зрозуміло, що героїня йде по мокрій алеї, тому стає очевидно, що доречнішим буде переклад «зі всплеском».

ガチャガチャ – це слово також має багато різних значень:

- Зі скрипом/ брязканням/ стуком;
- Наполегливо (скаржитись)/ надокучливо/ продовжувати і продовжувати;

- Безлад/ неохайний;

В тексті воно використовується декілька разів в різних контекстах, тому подивимось на обидва речення та оберемо правильний варіант:

そうして、ドアがガチャガチャと開いて、ものすごい美人が息せききって走り込んできたのは、その時だった。(吉本, 1988, c. 16)

Sōshite, doa ga gachagacha to aite, monosugoi bijin ga ikisekikitte hashirikonde kita no wa, sonotokidatta.

I саме тоді, ... відчинились двері і важко дихаючи забігла приголомшливо красива жінка.

В цьому варіанті розповідається про двері, тому кращим варіантом є «зі скрипом».

車のキーをガチャガチャ鳴らしながら雄一は戻ってきた。(吉本, 1988, c. 19)

Kuruma no kī o gachagacha narashinagara Yūichi wa modottekita.

... ключами від машини, Юїчі повернувся додому.

В цьому прикладі треба перекладати враховуючи те, що мова йдеться про ключі, тому перекладаємо як «брязкаючи».

Іншою головною відмінністю в розмовній лексиці японської мови є використання простої форми слів. Наприклад:

「困ってると思って。」(吉本, 1988, c. 16)

“komatteru to omotte.”

*Я думав, що **ти** в біді.*

思って замість ввічливої форми 思っています;

「母親って、母親って言ってたじゃないか!」(吉本, 1988, c. 20)

“Hahaoya tte, hahaoya tte itteta janai!”

Але ж хіба ти не казав «моя мати», «моя мати»!?

じゃない замість ではありませんか;

これ、地図。(吉本, 1988, с. 10)

Kore, chizu.

Ось, карта.

これ замість こちら / *kochira*;

「うちももう出るつもりなんだろう? 出るなよ。」(吉本, 1988, с. 53)

“*Uchi mo mō deru tsumori nandarou? Deru na yo.*”

Тu також збираєшся йти? Не йди.

なんだろう замість なんでしょう;

なよ замість ないでください.

В розмовній японській мові також присутні запозичення з розмовної лексики інших мов:

引っ越しは手間だ。パワーだ。(吉本, 1988, с. 9)

Hikkoshi wa temada. Pawāda.

Переїзд клопіткий. (Потребує) сили.

「パワー」 від англійського «power» – сила;

しかし、彼の態度はとても”クール“だったので、私は信じることができた。

(吉本, 1988, с. 11)

Shikashi, kare no taido wa totemo” kūru “dattanode, watashi wa shinjiru koto ga dekita.

Але його поведінка була настільки «крутою», що я йому повірила.

「クール」 також походить від англійського «cool» та в залежності від контексту може мати декілька перекладів:

- Холодний (температура, колір);
- Крутий (зібраний і спокійний)/ холоднокровний;
- Крутий.

Ми обрали переклад «крутий», тому що раніше в цьому романі героїня описувала своє захоплення чоловіком.

約束をしながら、ふと見上げた窓の外はどんよりしたグレーだった。(吉本, 1988, с. 33)

Yakusoku o shinagara, futo miageta mado no soto wa don'yori shita gurēdatta.

Призначаючи зустріч, я раптом визирнула у вікно і побачила там нудну сірість.

「グレー」, що так само походить від англійського слова «gray» може використовуватися як в прямому так і в переносному значенні:

- Сірий (як колір);
- Сірий (як слово, що передає нейтральну або тривожну та двозначну атмосферу).

В цьому прикладі варіанти перекладів в українській мові є омонімами, тому сам переклад не викликає особливих труднощів.

В тексті також були присутні жаргонізми:

...というわけで、私は居候生活に突入した。(吉本, 1988, с. 31)

...*To iu wake de, watashi wa isōrō seikatsu ni totsunyū shita.*

...*І так я увірвалась в життя халевщика.*

А також нецензурна лексика:

ゆきちゃんはまだをこれ続けた。ガキ。私もまた疲れていたため思わず汚い言葉で思ってしまった。(吉本, 1988, с. 49)

Yuki-chan wa tada o kore tsudzuketa. Gaki. Watashi mo mata tsukarete ita tame otowazu kitanai kotoba de omotte shimatta.

Юкі продовжувала це робити. Чортиха. Я вже була стомлена і несвідомо в голові сплигло це погане слово.

Також при розмовному стилі спілкування спостерігається частіше використання різних часток:

- よ

「じゃ、ここだ。なんでも見てよ。」(吉本, 1988, c. 14)

«*Ja, kokoda. Nandemo mite yo.*»

«*Ну, це тут. Роздивись.*»

「桜井みかげさんだよ。と雄一が私を紹介した。(吉本, 1988, c. 17)

Sakurai Mikage san da yo. To Yūichi ga watashi o shōkai shita.

«*Це Сакураї Мікаге!*» - представив мене Юїчі.

「じゃ、車で送ってやるよ」(吉本, 1988, c. 18)

«*Ja, kuruma de okutte yariyo*»

«*Тоді я тебе підвезу*»

「あの人、男なんだよ」(吉本, 1988, c. 19)

«*Ano hito, otoko nan da yo*»

«*Та людина.. це чоловік.*»

「だから、置きにきたの。先に使ってもいいのよ。」(吉本, 1988, c. 44)

«*Dakara, oki ni kita no. Sakini tsukatte mo ī no yo.*»

Я прийшла щоб принести її. Можеш використати його першою.

「もう歳だから無駄だよ。」 (吉本, 1988, с. 44)

«*Mō toshidakara mudada yo.*»

Я вже стара, тому це марно.

Доволі складно здійснити переклад частки よ на українську мову, проте подивившись на приклади використання, можна зробити висновок, що вона використовується при ствердженні.

• ね

「こちらこそごめんなさいね。じゃ、朝ね！」 (吉本, 1988, с. 18)

«*Kochira koso gomen'nasai ne. Ja, asa ne!*»

Ти також вибач, добре? Що ж, ну, до завтра!

「十分しか抜けられないなら、電話入れればいと思うんだよね。」 (吉本, 1988, с. 19)

«*Jūbun shika nuke rarenainara, denwa irereba ī to omou nda yo ne.*»

Якщо вона змогла відірватись лише на 10 хвилин, то було б краще подзвонити їй, чи не так?

「・・・朝なら時間とれるから、みかげさんには泊まってもらってね」 (吉本, 1988, с. 18)

«*...Asanara jikan torerukara, mi-kage-san ni wa tomatte moratte ne*»

«*..Вранці буде час, тому, Мікаге, залишайся, добре?»*

「じゃあ、私は夜逃げね。」 (吉本, 1988, с. 53)

«*Jā, watashi wa yonige ne.*»

«*Що ж, ну, я втечу вночі.*»

「いい台所だったんだらうね。」 (吉本, 1988, с. 52)

«*I daidokorodatta ndarou ne.*»

«*Це була гарна кухня, справді ж?*»

「それで、ジュースを飲んでね。」 (吉本, 1988, с. 45)

«*Sore de, jūsu o ponde ne.*»

«*Так, випий соку, добре?*»

「そうだったかねえ。」 (吉本, 1988, с. 48)

«*Sōdatta ka nē.*»

«*Можливо, так і є...*»

Отже, на відміну від частки よ, в більшості випадків ね перекладається такими варіантами як: *справді?*; *добре?*; *чи не так?* Та показує згоду з чимось. До того ж, створює розмові більш теплу атмосферу.

• さ / さあ

「びっくりしてさ。」 (吉本, 1988, с. 33)

«*Bikkurishite sa.*»

«*Я здивувався.*»

「あなたのお母さんさ！」 (吉本, 1988, с. 23)

«*Anata no okāsan sa*»

«*Вона твоя мати!*»

「しかもさあ、わかった？」 (吉本, 1988, с. 19)

«*Shikamo sā, wakatta?*»

«*Ну а тепер, розумієш?*»

Частка さ не перекладається і так само, як і よ має стверджувальний відтінок, але при цьому вважаються більш м'якою. Що до частки さあ, то вона використовується здебільшого жінками та має такий самий відтінок як ね.

- な

「寝るな。」 (吉本, 1988, с. 41)

«*Nemuru na.*»

«*Хочу спати..*»

「そんなばかな。」 (吉本, 1988, с. 42)

«*Sonna baka na.*»

«*Така дурна..*»

「ここが片づいたら、家に帰る途中、公園で屋台のラーメン食べような。」 (吉本, 1988, с. 56)

«*Koko ga katadzuিতara, ienikaeru tochū, kōen de yatai no rāmen tabeyou na.*»

«*Коли закінчу, по дорозі додому з'їм в ятаї в парку рамен..*»

Ще одна частка, значення котрої можна зрозуміти лише через інтонацію. Вона може давати розмові різні відтінки, проте в наших прикладах вона начебто пом'якшує напористість сказаного.

- もん

「知らない。あれ飛行船じゃないもん。」 (吉本, 1988, с. 48)

«*Shiranai. Are hikōsen janai mon.*»

«*Не знаю. То не дирижабль..*»

Інша частка, що погано перекладається на українську мову, проте в японській додає реченню жіночності, тому і у використанні популярна серед жінок.

І зрештою загальна розмовна лексика, котра зазвичай не використовується при більш офіційному спілкуванні:

びっくりした。(吉本, 1988, с. 8)

Bikkurishita.

Здивувалась.

現実はすごい。(吉本, 1988, с. 9)

Genjitsu wa sugoi.

Реальність крута.

「いい子がいて、田辺くんがねえ、今日もね・・・」 (吉本, 1988, с. 12)

«*I ko ga ite, Tanabe-kun ganē, kyō mo ne..*»

«*Така хороша дитина, Танабе кун те, Танабе кун се..*» (передражнюючи)

「いやー、まさかこんなに店が混むなんて思ってなかったのよ。」 (吉本, 1988, с. 18)

«*Iya-, masaka kon'nani mise ga komu nante omottenakatta no yo.*»

«*Фуу, не можу повірити, що в магазині так багато людей..*»

私、犬のように拾われただけ。(吉本, 1988, с. 36)

Watashi, inu no yō ni hirowa reta dake.

Мене просто підібрали, наче собаку.

「そんなばかな。」彼は言う。(吉本, 1988, с. 42)

«*Son'na bakana.*» *Kare wa iu.*

«Така дурість...», - сказав він.

Отже, підсумовуючи, можна відзначити, що головною особливістю японської розмовної лексики є її відмінна різноманітність від інших. Це проявляється в тому, що не дивлячись на велику кількість загальної розмовної лексики, запозичень, жаргонізмів яка не викликає особливих труднощів та лише потребує уваги від перекладача, в ній присутня значна кількість різних часточок та ономапоетичних виразів, які дуже складно або навіть неможливо правильно відтворити при перекладі на українську мову.

Провівши аналізи у підрозділах 2.1 і 2.2, щоб в майбутньому покращити переклад художніх творів, фільмів, музики, аніме та інших робіт, де використовується розмовна лексика, важливо також провести порівняльний аналіз, щоб виявити спільні риси між мовами та виокремити їх особливості. Зробивши це, стане зрозуміліше на яких етапах роботи треба буде приділяти великих зусиль, щоб досягти правильного перекладу, а на яких труднощів виникати не буде.

Спочатку виділимо основні спільні риси:

- Лайка/ нецензурна лексика;

Не дивлячись на те, що в японській мові рідко використовується нецензурна лексика, в мові вона все ж таки присутня. З одного боку, це робить переклад цієї лексики з японської мови на українську легшим, адже в українській мові більше відповідників, проте складнішим при перекладі української нецензурної лексики на японську через її однотипність.

- Жаргонізми;

Вони були виявлені в обох текстах. Як ті, що мали відповідники в обох мовах, так і ті, що їх не мали та у висновку в перекладі втрачали свій сенс.

Серед відмінностей розмовної лексики, що при перекладі викликали найбільші складнощі, це:

- Ономапопея;

Не дивлячись на наявність ономапопеї в обох мовах, в японській вона постійно зустрічається через її активне використання, що в свою чергу іноді викликає труднощі при перекладі на українську мову. Це все тому, що в українській мові недостатньо еквівалентів, які могли б відтворити таку саму виразність, як в японській мові.

- Частки;

При аналізі лексики в підрозділі 2.2 ми визначили, що в японській розмовній лексиці присутня велика кількість різних часток, що закінчують речення надаючи йому виразності та несуть в собі певний контекст, наприклад: пом'якшує сказане, надає реченню жіночності, показує погодженість з чимось та ствердження. В свою чергу українська мова такої розвиненої системи часток не має. В таких випадках варто шукати аналогічні конструкції або вирази, що можуть передати значення часток або ігнорувати їх. Але варто відмітити, що при перекладі українських розмовних виразів та лексики на японську, вони допомагають додати перекладу експресивності, яка іноді може втрачатись.

Тому з цього можна зробити висновок, що не дивлячись на певні відмінності, що іноді додають складнощів при перекладі розмовної лексики, в окремих випадках вони можуть компенсувати те, що могло бути втрачено раніше.

Висновки до розділу II

У другому розділі був проведений аналіз української та японської розмовної лексики та її відтворення при перекладі та порівняння. У результаті роботи було виявлено, що саме властиве японській розмовній лексиці:

- Жаргонізми;
- Лайка/ нецензурна лексика;
- Запозичення;
- Ономапопея;
- Частки;
- Використання розмовної мови.

Провівши їх переклад та порівняльний аналіз з перекладом української розмовної лексики на японську, стає зрозумілим, що більше за все японській мові властива велика кількість ономатопеї та часток, які не мають відповідників в українській мові. В цей же час українська мова має більш насичену нецензурну лексику та експресивні вирази, яких немає в японській. Таким чином, при перекладі розмовна лексика в одних випадках може втрачати свою виразність, а в інших навпаки набувати її, тим самим в певному сенсі частково компенсуючи втрачене.

ВИСНОВКИ

Метою нашого дослідження було дослідити та проаналізувати особливості розмовної лексики а також те, як вона використовується задля того, щоб у майбутньому вміти здійснювати правильний переклад якомога більше зберігаючи оригінальність тексту.

Задля того щоб досягти цієї мети, в кожному розділі ми виконували певну задачу. Так, в першому розділі спершу ми визначили основні поняття розмовної лексики та зробили висновок, що вона являє собою слова, які надають мовленню експресію. Серед підгруп було виділено саму розмовну лексику, вульгаризми, діалектизми, сленг, просторіччя та жаргонізми. Охарактеризувавши їх з точки зору японської мови, виокремимо такі відмінності як:

- Диференціація за статевою приналежністю;
- Наявність особових займенників та часток.

Також варто виділити, що японський лексикон поповнюється шляхом утворення нових жаргонізмів через такі способи як: скорочення, афіксація, запозичення, словоскладання, лексико-семантичний словотвір, заміна складу, звуконаслідування тощо.

Задачею другого розділу було проведення аналізу розмовної лексики у вже існуючих перекладах, аналіз розмовної лексики в творі «Кухня» Банани Йошімото, проведення порівняльного аналізу та подальше виділення особливостей розмовної лексики та її перекладу. Тож, задля того, щоб в майбутньому мати змогу створювати якісний переклад для точнішого розуміння різниці між перекладом з української мови на японську та з японської на українську та проблеми, які можуть виникати, спершу було взято переклади творів Тараса Шевченка на японську. Здійснивши аналіз перекладів, ми змогли визначити, що під час роботи варто уникати дослівного перекладу слів. А щоб переклад розмовної лексики був якісним, важливо мати великий словниковий запас обох мов та вміти шукати відповідники до кожного слова й аналізувати їх.

Здійснюючи переклад безпосередньо твору «Кухня» Банани Йошімото у підрозділі 2.2 ми зіткнулись з такою проблемою, як велика кількість варіантів перекладу одного слова. ми зрозуміли, що задля того, щоб при роботі з текстом варто дотримуватись таких правил:

1. Брати до уваги контекст тексту;
2. Уникати перекладу слова в слово.

Виконуючи ці дві вимоги, під час аналізу роману, стали зрозумілішими сенс використаної автором розмовної лексики, а також те, які перекладацькі відповідники треба використовувати щоб дати тексту найточніше можливе відтворення.

Також нами було виявлена велика кількість ономапоєї та часток. Особливістю ономапоєї є те, що під час перекладу треба бути дуже уважним при виборі відповідників, адже частіше за все, в українській мові до неї немає чітких відповідників. Частки в японській мові відповідають за інтонацію сказаного. Під час нашого аналізу було виявлено, що вони мають навіть меншу кількість варіантів перекладів, через що у висновку зовсім зникають.

Для розуміння з якими аспектами розмовної лексики при перекладі в нас проблем не буде, а з якими можуть виникнути, ми порівняли переклади розмовної лексики в пунктах 2.1 та 2.2 та виділили риси, що притаманні обом мовам при перекладі:

- Лайка/ нецензурна лексика;
- Жаргонізми.

А також їх розбіжності:

- Частки;
- Ономапоєя.

І отже, підсумувавши це, ми можемо зробити висновок, що головними особливостями розмовної лексики японської мови є те, що вона сповнена великою кількістю ономапоєї та часток, що передають звуки та почуття, які майже не мають дослівного перекладу на інші мови або потребують того, щоб їх перекладу приділили більше уваги ніж іншим словам. Саме це є тим, що робить японську мову унікальною та відокремлює її від багатьох інших мов.

要約

ウクライナ社会では、日本語の口語語彙に関する研究はほとんどない。また、日本文化の人気の高まっているため、研究が不足していると、現代日本の作品をウクライナ語に翻訳する際に問題が発生する可能性がある。したがって、私たちの研究では、「日本の小説における口語語彙の特徴」というトピックを選択した。その目的は、口語言語の特殊性、その使用法、およびそれをウクライナ語に正しく翻訳する方法を分析することだ。

研究の主題は、日本の小説における口語語彙の特殊性だ。この目標を達成するために、私たちは会話形式の概念を定義して特徴づけるとともに、既存の翻訳を分析し、吉本ばなの作品『キッチン』の私訳を実施した。

そして結論として、口語語彙を含むテキストを扱うときは、いくつかのルールに従う必要があることがわかる。まず、直訳を避けて翻訳する必要がある。そうすることで、元の言語で言われている内容の意味が失われる可能性があるからだ。したがって、各言語の語彙の特徴を観察することが重要だ。また、テキストの文脈を常に考慮する必要がある。そして最後に、すべての単語（オノマトペや助詞など）に翻訳があるわけではないため、両方の言語の語彙を豊富にして、それらを置き換える方法を知っておくことが重要だ。

キーワード： 文芸作品、訳書、口語語彙、口語語彙の分析、話し言葉の特徴

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Аналіз і синтез, як методи наукового пізнання. Відновлено з <https://studies.in.ua/shpora-filosofy/633-42-analz-sintez-yak-metodi-naukovogo-pznannya.html>
- Батюк Ю.І. (2011). Фонологічні та лексико-граматичні відмінності в діалектах Японії (на матеріалі діалектів о. Хонсю). *Науковий вісник Волинського університету імені Лесі Українки*, 14-18.
- Бибик С. (2011). Стилєова розмовна норма та розмовна лексика, 59-65.
- Бондаренко І., Бондар Ю., Букрієнко А., Катаока Х., Комісаров К., Левицька О., Попович М. & Хіно Тю (2012). *Японсько-український словник*. Київ: Видавничий дім Бураго.
- Волков, А. (Ред.). (2001). *Лексикон загального та порівняльного літературознавства*. Золоті литаври.
- Горошкевич О. Г. (2013). *Відображення правил мовленнєвої поведінки людини у фразеології сучасної японської мови*, 23-28.
- Григор'єв О. М., Долман С. Є., Лисенко Ю. В., Макаренко Є. А., Мамалига А. І. & Пономарів О. Д. (1997), *Сучасна Українська Мова*. Київ: Либідь.
- Ковалів Ю. І. (2007). *Літературознавча енциклопедія: У двох томах*. Т. 1. Київ: ВЦ «Академія».
- Ковалів Ю. І. (2007). *Літературознавча енциклопедія: У двох томах*. Т. 2. Київ: ВЦ «Академія».
- Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю. (2012). *Сучасна японська літературна мова*. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго.
- Коробчинська Л.А.. *Лексика розмовної мови*. Взято з <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine2-1.pdf>
- Описовий метод*. Вікіпедія. Взято 8 квітня 2024 з https://uk.wikipedia.org/wiki/Описовий_метод
- Розмовний стиль мовлення*. Вікіпедія. Взято 8 квітня 2024 з https://uk.wikipedia.org/wiki/Розмовний_стиль_мовлення

Резнікова Н. (2016). *Актуальні питання іноземної філології. Прагматика інгерентної експресивності в перекладі поетичного тексту (на матеріалі японських перекладів поезій Тараса Шевченка)* (с. 109-121). Луцьк

Русанівський В. М., Тараненко О. О., Зяблюк М. П., Карпіловська Є. А., Вихованець І. Р., Грищенко П. Ю. ... Ткаченко О. Б. (2000). *Енциклопедія «українська мова»*. Київ: Енциклопедичне видавництво.

Ставицька Л. (2008). *Українська мова без табу. Словник нецензурної лексики та її відповідників*. Київ: Критика.

Японська мова. Вікіпедія. Взято 8 квітня 2024 з

https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%AF%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0

Japanese pronouns. Wikipedia. https://en.m.wikipedia.org/wiki/Japanese_pronouns

Mizue Sasaki (2012). *Male and female speech in Japanese*. Published by: Musashino University

Senko K. Maynard (1997). *Japanese Communication: Language and Thought in Context*. Published by: University of Hawai'i Press

Tadahiko H. (2012). *Translating Contemporary Japanese Culture: Novels and Animation*. Published by: Stony Brook University

Yule G. (2010). *The study of language*.

スラング。ウィキペディア。 <https://ja.m.wikipedia.org/wiki/スラング>

俗語。コトバンク。 <https://kotobank.jp/word/俗語-89849>

卑語。ウィキペディア。 <https://ja.m.wikipedia.org/wiki/卑語>

口語。ウィキペディア。 <https://ja.m.wikipedia.org/wiki/口語>

吉本バナナ (1988)。 「キッチン」 。 発行元： 福武書店

女性語。ウィキペディア。 <https://ja.m.wikipedia.org/wiki/女性語>

男性語。ウィキペディア。 <https://ja.m.wikipedia.org/wiki/男性語>

若者言葉。ウィキペディア。

<https://ja.m.wikipedia.org/wiki/%E8%8B%A5%E8%80%85%E8%A8%80%E8%91%89>